

Mezőkeresztes: a hely, ahol a közösség érték!

Közösségek Hete a Tahy Olga Városi Könyvtárban

Mezőkeresztes város Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli csücskének alig 4000 főt számláló települése. A kis lélekszám ellenére a város közéletében mindig helye volt a kulturális tevékenységeknek: az 1800-as évektől kezdődően olvasóköri, önképzések formájában indították útjára azt a kulturális vonalat, amelyben a Tahy Olga Városi Könyvtár ma nemcsak Mezőkeresztes város kiemelkedő kulturális intézménye, hanem a város (könyvtári és információ) szolgáltató-rendszerének alapja is.

Községi Könyvtárként 1956 januárjától működött, és a helyi önkormányzat azóta is folyamatosan biztosítja a fenntartáshoz szükséges anyagi forrásokat. A könyvtár 1986. január 1-jén költözött előző helyére, a Tánacsics u. 1. sz. alatti felújított épületbe, ahol méltó elhelyezést kapott a felnőttek és a gyermekek részére külön kialakított kölcsönző rész, valamint a kézikönyvvállomány, illetve a kölcsönzés technikai lebonyolítására szolgáló helyiség. A technikai világ fejlődése által, a könyvvállomány növekedésével, a modern eszközök kialakulásával, és ezen szükségletek kielégítésének lehetőségével azonban ezt az épületet is „kinőtte” az intézmény. A város vezetősége majd 30 év után, 2014-ben úgy döntött, hogy intézményrendszerének helyzetét átalakítja, és a lakosság és a 21. század igényeinek eleget téve, a technológia időszerű fejlesztésén túlmutatva a könyvtárat egy újabb, modernebb, jól megközelíthető épületben helyezi el.

A közösségformálás útján

A fenntartó támogatása és a munkatársak innovatív szemlélete segítette a szervezetet elindítani a közösségformálás útján. Ehhez kiemelkedően fontos szakmai-módszertani bázist nyújt a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás EFOP-1.3.1-15-2016-00001 elnevezésű projekt, amely a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár konzorciumi együttműködésében valósul meg.

Intézményünk eddig is igyekezett minél szélesebb körben és minél több, színes programmal szolgálni a használókat, azonban a Cselekvő közösségek projekt még aktívabbá tette a kulturális területeken dolgozókat, a helyi szervezetek munkatársait és a lakosság nagy részét is, hiszen a partnerintézmények szívesen működtek közre a szervezésben, a lakosok pedig örömmel látogattak el és vettek részt különféle rendezvényeinken.

A változások kora már régen elkezdődött a technológia fejlődésével, és ez társadalmi, szociális – és tulajdonképpen minden területet érintő – átalakulásra kell, hogy ösztönözze a szakmát. Napjainkban a társadalom igényeihez való alkalmazkodás egyik legfontosabb jellemzője az aktivitás. Programjainkban ezekre a változásokra összpontosítottunk, amelyekbe igyekeztünk bevonni a meglévő helyi közösségeket annak érdekében, hogy hatékony és rendszeres szakmai-módszertani együttműködéssel legyünk képesek a kulturális közösségfejlesztési folyamatok megvalósítására.

Generációk közötti összhang

A Közösségek Hetén megvalósuló programjainkat igyekeztünk úgy összeállítani, hogy minden korosztály számára érdekes, hasznos és interaktív élményt nyújtsanak. Több partnerintézmény bevonásával sikerült megvalósítani egy olyan hetet, ahol óvodásoktól nyugdíjasokig bármely korosztály jól érezhette magát nálunk.

Koncepciónk célja az volt, hogy ne csak a korcsoportok közötti harmóniát teremtsük meg, hanem az eltérő generációk között is sikerüljön összhangot kialakítani, ők is megtalálják a közös hangot egymással, és kiegyensúlyozott módon tudjanak részt venni az általunk kínált rendezvénysorozaton. Ennek fényében nyílt nagyszerű alkalmunk arra, hogy kapcsolatot teremtsünk a Mezőkeresztesi Jóbarátság Nyugdíjas Klub tagjai, a Kossuth Lajos Általános Iskola diákjai, illetve a Szervita Nővérek Gyermekegthon dolgozói és lakói között is. De a programok szervezésében és lebonyolításában részt vettek a Tájház és a mezőkeresztesi Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér munkatársai is.

Helytörténeti séta

Egyik nagy sikert aratott programunk volt a „Helytörténeti séta” című ismeretterjesztő vetélkedő, amelyet eredetileg városunk főbb, általunk fontosnak vélt helyszínein terveztünk megvalósítani. Ezek között szerepeltek olyan nevezetességek, amelyek a mai napig rendeltetésszerűen működnek: *Magyarok Nagyasszonya templom*, *Szent Kereszt Felmagasztolása templom*, *Református templom*, *Tájház* és a legtöbb közösségi rendezvény színteréül szolgáló *Népkert*. Kiválasztottunk olyanokat is, amelyek a régebbi idők folyamán fontos szerepet töltek be városunk történelmében, azonban ma már más szolgálatot teljesítenek. Az egyik a *Hoffmann-kastély*, amelyben a szájhagyomány szerint Munkácsy Mihály is járt, ma viszont az Aranykalász 1955 Mezőgazdasági Kft-nek ad helyet, a másik pedig a *Zsidó templom*, ahol végül vas-műszaki cikkeket árusító bolt épült ki. És végül, de nem utolsósorban helyet kaptak azok a színhelyek is, amelyek a köztudatban talán már nem is élnek, helyük és szerepük szerint viszont szintén fontos állomásai voltak Mezőkeresztes történetének: kiemelkedő jelentőségű volt a *Malom* és a „*Régi fürdő*” is. Az idők folyamán megváltozott és a mára már korántsem közismert intézmények, épületek történetének bemutatását azért tartottuk fontosnak, hogy ösztönözzük a lakosok tudásvágyát helyismereti témakö-

rökben, méghozzá olyan módon, hogy nem csak tájékozottságukat bővítjük, de játékos módszerrel bevonjuk őket a különféle közösségekben való aktív részvételbe is. Sajnos a helytörténeti sétát eltörölte a kint tomboló vihar, de szerencsére a tanárképzésen azt is tanítják, hogy egy tanórára nem elég 'A' tervvel készülni, mert bármikor felborulhat a tervezett elképzelés. Így van ez rendezvények esetében is, főleg, ha kültéri eseményben gondolkodunk; mindig kell, hogy legyen 'B' tervünk is. Ennek tudatában készültünk erre az eseményre, és a „helyismereti sétát” a könyvtár tereiben valósítottuk meg. Természetesen nem tudtuk élethűen odavarázsolni az említett nevezetességeket, emlékhelyeket, mégis próbáltuk realizisztikus módon visszaadni az elképzeléseinket.

A beltéri vetélkedőnél is fel tudtuk használni az elkészített térképet és útvonalat, így téve érdekesebbé a benti játékot a résztvevők számára. A helyismereti kvízre való készüléshez fontos volt, hogy tudjuk, hány főre számíthatunk, így erre a programra előre vártuk a csapatok jelentkezését. Nyolc darab négyfős csoport alakult ki, melyek összetétele bár homogén volt a korosztályt tekintve, de általános iskolásoktól nyugdíjasokig sikerült bevonzanunk az érdeklődő játékosokat. A könyvtár különböző tereiben állítottuk fel a mezőkeresztes nevezetességekről ismereteket nyújtó előadásokhoz szükséges eszközöket, – a résztvevők ppt alkalmazásának segítségével, illetve helyi művészek által készített makettek bemutatásával ismerhették meg a kiválasztott nevezetességeket. A demonstrálás után következtek az akadályok, amelyeket forgószínpad módszerrel állítottunk fel: volt helytörténeti totó, egy másik helyszínen activity tette próbára a jelenlévőket, készültünk gyorsasági próbával puzzle formájában, majd népdalokkal kapcsolatos feladványokkal próbáltuk nehezíteni a csapatok dolgát, ami annyira hatásos volt, hogy némely csoport el is énekelte a dalokat. Az akadályverseny zárásaként alsós gyerekek által rajzolt, a négy évszaktól bemutató képeket kaptak a közösségek, ezt követően Vivaldi A négy évszak című művéből hallhattak részletet, s annak felismerését a hozzá tartozó rajz segítségével felmutatásával kellett jelezniük. Az eredményhirdetés előtt, fináléként a közösen elkészített lángost együtt fogyasztottuk el.

Elmondásuk szerint minden jelenlévő nagyon jól érezte magát, szívesen részt vennének több ilyen alkalmon. Mi pedig örömmel meg is szervezzük ezt a programot ezentúl minden évben, hiszen az aktivitás növelésén túl a társadalmi összetartást is magas színvonalon formálja.

Kép(zelet)beli világunk

Rendezvényeinket rendszerint megkoronázzuk helyi művészek, festők, fafaragók, tehetséges amatőrök műveinek kiállításával. A Községek Hetén is bemutatásra került több művész alkotása, melyek, a nagy sikerre való tekintettel, több hónapon keresztül láthatóak voltak könyvtárunkban.

A *Kép(zelet)beli világunk* című kiállítás koncepciója szerint arra törekedtünk, hogy fényképek formájában mutassuk be lakóhelyünket, Mezőkeresztest, és olyan szemszögből tárjuk ezeket a fotókat a látogatók elé, amely által felkeltjük érdeklődésüket saját környezetük iránt. A *Múlt – jelen – jövő* alcímmel megrendezett bemutatót a helyi lakosok régmúltat megjelenítő fényképgyűjteményei alapján sikerült előkészíteni, majd felkértük állandó fotókiállítónkat, Szabó-Pap Mártát, hogy a kapott képek alapján próbálja a jelenlegi állapotokat saját készítésű fényképein visszatükrözni, s ezáltal láthatóvá tenni azt a változást,

amelyen városunk, városunk intézményei, utcái, nevezetességei keresztülmentek. E kiállítás óta több család is felajánlotta saját fényképkollekcióját annak érdekében, hogy a Tahy Olga Városi Könyvtár ideiglenes gyűjtőkörébe kerüljön, melyet tartós megőrzés céljából, digitalizálást és rendszerezést követően visszajuttatunk a család tulajdonába. Ez a kezdeményezés azért fontos, mert a hagyomány útján járva a folyamatos változást is nyomon tudjuk követni, és a jövőben is tervezzük ezeket a módosulásokat rögzíteni. Ezen kívül valóban azt érezzük, hogy a lakosok érdeklődése fokozódik e téma iránt, s készséggel segítik munkánkat. Sőt, kialakultak olyan kezdeményezések, amelyek a helyi értékek feltárásához vezetnek, jól mutatva a társadalmi együttműködés megindulását. Ezeknek a találkozóknak is örömmel ad helyet a Tahy Olga Városi Könyvtár, hiszen a közösség erejét meghatározó, idősebb korosztály aktivizálása a helyi közösségekben egyik alappillére a hagyomány megőrzésének és továbbadásának.

A térségi médiában többek között a kiállításról is szó esik, a BV Média Műsorszerkesztő- és Szolgáltató Betéti Társaság (BV Média Bt.) Eleven Televízió néven követi és közvetíti a régió fontos eseményeit, rendezvényeit.¹

Gyertek hozzánk vendégségbe!

Környékbeli könyvtárosok találkozója

A könyvtárak fennmaradásának legfontosabb alapfeltétele az állandó megújulás, újr gondolás, újítás, mind rendeltetésüket, mind szemléletüket, mind pedig szolgáltatásaikat tekintve. A kulturális intézményekben dolgozók tudják, hogy a lakosok, közösségek bevonása és hosszú távú megtartása az egyik legnehezebb kihívás a mai világban, így a jó gyakorlatok bemutatása és cseréje, a közösségfejlesztési módszertanok megismertetése, a szakmai együttműködések elengedhetetlenek az intézmények között. Ennek fényében hagyományteremtő céllal szerveztük meg az *I. Környékbeli Könyvtárosok találkozóját* Mezőkeresztesen, hiszen a jó gyakorlatok alappilléreinek az elemzése, átadása és folyamatos szem előtt tartása határozza meg a könyvtárak jövőbeni szerepét, funkcióját és helyzetét. Úgy gondoltuk, nemcsak a megyei vagy országos szakmai rendezvények tükrében kell ezekről a tevékenységekről, szakmai-módszertani feltárásokról, fejlesztésekről beszélni, hanem kisebb közösségekbe szerveződve is szükséges bemutatni saját jó gyakorlatainkat, megismerni egymást, egymás munkásságát, személyesebbé formálni a munkakapcsolatokat, ezáltal is gyarapítva saját és környezetünk művelődési, fejlődési lehetőségeinek tárházát. Ez az alkalom nemcsak sikeres közösségfejlesztő tevékenységnek, de rendkívül termékenynek is bizonyult.

A programot a környékbeli könyvtárak, művelődési intézmények dolgozóinak körében hirdettük meg, amely kitűnő alkalom volt arra, hogy a szomszédos térségekben (Csincse, Gelej, Mezőkövesd, Mezőnagymihály, Mezőnyárad, Szentistván, Tiszaújváros) működő kulturális intézmények munkatársai jobban megismerjék egymást, egymás szervezetét, tevékenységét és megosszák egymással ötleteiket. A közös projekt jó lehetőség volt arra, hogy Venyigéné Makrányi Margit nyugdíjas könyvtárigazgató biblioterápiás foglalkozás keretében bemutassa csapatépítő játékát, így még egyszerűbbé téve az ismerkedést. A délután további részében, bár kötetlen beszélgetés formájában, de nagyon kellemesen és a jó gyakorlatok cseréjét tekintve hasznosan telt az idő.

Úgy gondolom, az ebben a kis körben megvalósított összejövetel mindannyiunk számára meghatározó volt, eredményeinket, a kulturális intézmények ismertségét és elismerését, a helyi társadalmi problémák megvitatását célzó közösségi találkozó pozitív visszajelzésekkel zárult. Reméljük, hogy a jövőben is meg tudjuk tartani e kezdeményezésünket, amely kiváló mód arra, hogy a könyvtárak által közvetített lehetőségeket, jó gyakorlatokat, szellemi javakat mindannyian továbbvigyük és felhasználjuk a célcsoportok támogatása érdekében.

*Könyvtárbeli Könyvtárosok Találkozója, Mezőkeresztes
Fotó: Vályi-Nagyné Bana Gabriella*

Kattanj a Könyvtárra is!

A Cselekvő közösségek projekt által elindított Közösségek Hete országos programorozat fontos lépcső a települések közösségformáló szerepének erősítésében, mert lehetőséget ad az intézményeknek arra, hogy régi partnerkapcsolatokat újítsanak meg, vagy új kapcsolatok kialakításához járuljanak hozzá. A szervezők remek inspirációt nyújtanak, témajavaslatokkal segítik a programok előkészítését, ezzel is megkönnyítve a rendezvénysorozatok megvalósítását. A helyi általános iskola tanáraival nagyon jó viszonyt ápolunk, így az általános könyvtárbeutatókon és könyvtári órákon kívül sok közös program színesíti együttműködésünk palettáját. A Közösségek Hete újabb alkalmat adott arra, hogy a tanárokat és diákokat bevonva csatlakozzunk a Kattanj a Könyvtárral tematikához is. Bodzán László, a médiaszakkört tartó oktató segítségével a szakkörbe járó diákok részt vettek szinte az összes programunkon, s az összetartozás jelképét megörökítve készítettek el imázsfilmjüket a Tahy Olga Városi Könyvtárban, 2017-ben, a Közösségek Hetén megvalósult rendezvényekről. E szeretettel, összefogással készült kis videót közzétettük weboldalunkon², illetve az érdeklődők számára a közösségi hálón is megtekinthető³

Ez a fajta szemlélet, amely a diákok meglátásai alapján, az általuk készített filmből sugárzik, szükséges ahhoz, hogy erősítsék bennünk, kulturális területen dolgozóknak azt, hogy jó úton járunk. Nagyon fontos megtartani, ápolni a kapcsolatokat, kiépíteni új kapcsolatrendszereket, átadni az innovációkat, bevált módszereinket, amelyekkel segítjük egymást, és támogatni, bevonnunk minden olyan közösséget, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy értékálló jövőt tudjunk teremteni.

Mezőkeresztes: a hely, ahol a közösség érték!

Mit is jelent nyomot hagyni? Igyekezünk olyan programsorozatot létrehozni, amellyel hatást gyakorolunk az emberekre, a közösségekre, amelyek nyomot hagynak bennük, akár egy-egy kép, festmény, zene, színdarab, de akár egy mosoly által is, és szívesen visszatérnek hozzánk a jövőben. A Községek Hetén a Cselekvő közösségek projekt keretében dolgozó több kulturális közösségfejlesztő mentor is ellátogatott programjainkra, több médiában is szerepeltek eseményeink, s mi próbáltunk megfelelni a kor újdonságai, az emberek igényei által támasztott követelményeknek, remélve, hogy sikerül mély, ösztönző hatást kelteni a közösség, a kultúra láttatásában. Az országban ez alkalomból megvalósult programokról folyamatosan hírt adtak a Cselekvő Községek projekt munkatársai, a Községek Hete szervezői, több élménybeszámoló látott napvilágot, s az egyik ilyen rólunk, eseményeinkről szóló hír bennünk is nyomott hagyott: *Mezőkeresztes: a hely, ahol a közösség = érték!* címet viselő írás megtisztelő munkásságunkra nézve, s nagyon jó látni, érezni azt, hogy sikerült megvalósítani az elképzeléseinket oly módon, hogy azok másokban is örök élményt, pozitív visszaemlékezést jelentsen.

Jegyzetek

1. Amennyiben szívesen megtekintenék az erről szóló rövid összefoglalót, örömmel ajánlom az Eleven Televízió honlapjának böngészését:
https://www.web.bvmedia.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=8259%3Akoezoessegek-hete-a-tahy-olga-varosi-koenyvtarban&catid=819%3Amezokeresztes&Itemid=93
  2. A Tahy Olga Városi Könyvtár honlapja: www.kereszteskonyvtar.hu
  3. <https://www.facebook.com/kereszteslib/videos/281765482348086/>
  4. Mezőkeresztes: a hely, ahol a közösség = érték! <http://cselekvokozossegek.hu/hogy-az-arnyekbol-is-lassuk-a-napot-elmanybeszamolok-a-kozossegek-heterol/> (Letöltés ideje: 2018. 01. 08.)
-
-